

Burgemeester en wethouders
t.a.v. Adviescommissie bezwaarschriften
Postbus 12600
2500 DJ Den Haag
Per DigiD

Betreft: bezwaar tegen omgevingsvergunning voor het kappen van 354 bomen Nieuw Vredenoord
Uw kenmerk: 202215900/8491322

's-Gravenhage, 29 januari 2023

Geacht College,

De Bomenstichting Den Haag (hierna: BDH) heeft kennisgenomen van uw besluit van 19 december 2022 tot het verlenen van een omgevingsvergunning voor het kappen van 354 bomen in het stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg (wijk Hoornwijk) langs de Jan Thijssenweg en de Molenslootpad te Den Haag ten behoeve van de ontwikkeling en aanleg van de tweede watertoevoer (Productie 1). De BDH noemt het gebied in dit bezwaar Nieuw Vredenoord.

Het kappen van zoveel bomen betekent een significante aantasting van een NNN-gebied en de SGH in Den Haag. De BDH tekent dan ook op de volgende punten bezwaar aan tegen bovengenoemd besluit.

1. a. Bestemmingsplan Nieuw Vredenoord

Het bestemmingsplan 'Nieuw Vredenoord' is thans nog in voorbereiding. Zolang het plan niet is vastgesteld door de gemeenteraad van Den Haag, is de bouw van enkele villa's op het perceel dat ooit deel uit maakte van het naastgelegen landgoed Vredenoord allerminst zeker. Dit geldt evenzo voor de aanleg van de erftoegangsweg, de middenberm in de Jan Thijssenweg, de ophoging van de Jan Thijssenweg vanwege de duiker eronderdoor, tijdelijk weg en fietspad.

Het gehele perceel behoort tot een NNN-gebied, dat onder een streng beschermingsregime valt. Ontwikkelingen in een dergelijk gebied zijn alleen mogelijk als er (o.a.) sprake is van een groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn (art. 2.10.4 lid 1 Barro). Of de geplande tweede watertoevoer te beschouwen is als 'groot openbaar belang' waagt de BDH te betwijfelen. Mogelijk is er wel sprake van een lokaal belang. De bouw van villa's en de erftoegangsweg zijn zeer beslist niet van groot openbaar belang. Zonder de bouw van villa's en de aanleg van de erftoegangsweg bestaat er weldegelijk een alternatief: de watertoevoer kan wellicht op een andere manier worden ingepast, waarbij minder bomen hoeven te worden gekapt. Tevens zou de noodzakelijke compensatie meer geconcentreerd op het terrein kunnen plaatsvinden, wat meer in overeenstemming is met de wezenlijke kenmerken en waarden van dit NNN-gebied. Immers deze kenmerken en waarden mogen niet significant beperkt worden, net zomin de oppervlakte, kwaliteit of samenhang mag verminderen (art. 7.61 Omgevingsverordening Zuid-Holland).

Pagina 1 van 8

Email: info@bomenstichtingdenhaag.nl
Facebook: <https://www.facebook.com/bomenstichtingdenhaag/>
Bank: IBAN NL29 INGB 0007 3521 95

Website: <https://www.bomenstichtingdenhaag.nl/>
Twitter: @bomenstidenhaag
K.v.K.-nr: 63212404

De kapvergunning ziet bovendien op het kappen van een groot aantal bomen die de watertoevoer niet in de weg staan, maar gekapt worden ten behoeve van de aanleg van onder andere een tijdelijke weg en overige werkzaamheden die pas kunnen worden uitgevoerd als bovengenoemd bestemmingplan vastgesteld en onherroepelijk is geworden. Het is daarom onjuist om op de zaken vooruit te lopen en 354 bomen te kappen.

b. Strijdig met de APV

De kapvergunning is in strijd met de regels van de Algemene Plaatselijke Verordening. Artikel 2:88, lid 1 luidt dan ook: *“Het bevoegd gezag kan de vergunning of ontheffing, als bedoeld in artikel 2:87, eerste lid, weigeren dan wel onder voorschriften verlenen in het belang van:*

- natuur-, educatieve en milieuwaarden;*
- belevings- en gebruikswaarden.”*

De natuur- en milieuwaarden van de bomen in het NNN-gebied zijn zeer groot. De aanwijzing tot NNN-gebied is immers gebaseerd op de natuur- en milieuwaarden. Hoewel het inmiddels als algemeen bekend verondersteld mag worden, wijzen we hier bovendien nogmaals op het grote belang van bomen en hun ecosysteemdiensten. Zeker nu de Rotterdamsebaan in de nabijheid is aangelegd, zijn de bomen in de omgeving onmisbaar bij het afvangen van fijnstof. Daarnaast zijn de belevings- en gebruikswaarden aanzienlijk. De omwonenden genieten op verschillende manieren van de bomen: ze geven beschutting, bieden een fraai uitzicht en maken van het Molenslootpad een romantisch, lommerrijk laantje.

Aan lid 2 van hetzelfde artikel wordt eveneens voorbijgegaan: *“De aanvrager van een vergunning wordt erop gewezen dat hij dient te voldoen aan de verplichtingen van het vigerende bestemmingsplan en de regelgeving gericht op natuurbescherming.”* Door vrijwel alle bomen te kappen voldoet de gemeente allerminst aan de regelgeving ter bescherming van NNN-gebieden.

De BDH vreest tevens onrechtmatige kap, aangezien er in de vergunning slechts één beperkend voorschrift is opgenomen met betrekking op de kap van slechts vier bomen op de plaats waar de duiker wordt aangelegd. De kap mag pas geschieden als de omgevingsvergunning voor de activiteit ‘Bouwen’ is verleend, zoals voortvloeit uit artikel 2:91 APV, *Bijzondere vergunningvoorschriften ter bescherming van de houtopstand*. De aanleg van de watertoevoer is weliswaar geregeld in het Projectplan aanvoerroute bergingsgebied Molenvlietpark, echter de aanleg behelst verschillende activiteiten die vergunningplichtig zijn. Tot op heden zijn er nog geen aanvragen of beschikkingen bekend.

c. Onjuiste redenen in aanvraag

De aanvraag van de vergunning d.d. 19 augustus 2023, aanvraagnummer 7172251 bevat enkele onjuistheden. Als reden voor de kap is naast ‘bouwactiviteiten’ en ‘herinrichting’ ook het uitdunnen van het bomenbestand in verband met het ‘in stand houden van overige bomen’ en ‘ziekte van de boom’ aangevinkt. Artikel 2.82, lid 2c APV definieert het begrip ‘dunning’: *velling, die uitsluitend als een voorzorgsmaatregel ter bevordering van de groei en instandhouding van de overblijvende houtopstand moet worden beschouwd indien deze houtopstand als bosperceel kan worden aangemerkt*. Met het kappen van 354 bomen blijft er van het bosje tussen de Jan Thijssenweg en het Molenslootpad zo goed als niets over. Hier wordt niets in stand gehouden.

“De boom is ziek”: Een aantal bomen heeft mogelijk een verminderde conditie of is dood. Dit is in een bos echter niet ongebruikelijk. In een bos komen bomen in verschillende levensfasen voor. De aanvraag suggereert ten onrechte dat alle bomen dood of ziek zijn, wat geenszins het geval is. Op enkele foto's in de bijlage bij de aanvraag zijn bomen vol in blad te zien.

2. a. Aantasting NNN-gebied/SGH

Het NNN-gebied Vredenoord en drie kleinere gebieden in de directe nabijheid vormen kleine eilandjes in een sterk verstedelijkt gebied, zo leert een blik op de kaart ons. Dit feit alleen al versterkt de noodzaak om dit gebied streng te beschermen. In het Barro en in de Omgevingsverordening Zuid-Holland zijn dan ook specifiek regels opgenomen met betrekking tot de bescherming van de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebieden.

Natuurnetwerk Nederland, Vredenoord-Hoornbrug, Zeerust, Park Leeuwenbergh

Voor de aanleg van de watergang worden 354 bomen gekapt, een nog onbekend aantal bomen wordt gekapt voor het later te realiseren villapark en landgoed. Hierdoor zal het haagbeuken- en essenbos en het kruiden- en faunrijke grasland (beheertype N14.3 en N12.02 Natuurbeheerplan Zuid-Holland) grotendeels verdwijnen. Van bescherming of instandhouding is geen sprake.

Volgens de gemeente wordt er geen afbreuk gedaan aan de wezenlijke kenmerken en waarden, in de plaats van het bos komt immers een natte ecologische zone; het nieuwe natuurtype betekent een kwaliteitsimpuls voor het gebied. Dit is naar de mening van de BDH onjuist:

het gebied heeft niet voor niets de aanduiding ‘haagbeuken- en essenbos’ gekregen, hier hoeft niets te worden omgevormd. Over de kwaliteit valt wellicht te twisten, maar die kan heel goed verbeterd worden zonder rigoureuze kap en totale verandering van het natuurtype waarbij waardevolle natuur verloren gaat. In de MER Rotterdamsebaan (2013) wordt het NNN-gebied Vredenoord-Hoornbrug: dan ook *“een belangrijk gebied voor zowel watervogels (o.a. Blauwe reiger, verschillende ganzen, krakeend, kuifeend, waterhoen, meerkoet) als vogels van het bos en struweel (o.a. bosuil, groene specht, grote bonte specht, winterkoning, heggemus, roodborst, merel, zanglijster, zwartkop, tjiftjaf, pimpelmees, koolmees,*

boomkruiper, vlaamsegaai, ekster, kauw en zwarte kraai” genoemd. Het vervangen van het haagbeuken- en essenbos van Nieuw Vredenoord door een smalle natte ecologische zone hebben de vogels van het bos en struweel het nakijken. Hun leefgebied wordt geheel verwoest. De wezenlijke kenmerken en waarden worden aldus *niet* beschermd!

Het belang van bescherming van NNN-gebieden worden nog eens geïllustreerd door twee uitspraken van de Raad van State. Zelfs ontwikkelingen net buiten een NNN-gebied (in 2016 nog EHS geheten) zijn niet toegestaan als die een bedreiging vormen voor de beschermde natuur (ECLI:NL:RVS:2016:2508, punt 4.5 en 4.5.3).

In een zeer recente uitspraak (ECLI:NL:RVS:2022:2221, 3 augustus 2022) bepaalde de Raad van State dat wijziging van de begrenzing van het een NNN- alleen mogelijk is voor zover de oppervlakte van het gebied ten minste gelijk blijft. Weliswaar wordt de begrenzing van Nieuw Vredenoord niet gewijzigd, de kap van meer dan 300 bomen vermindert wel het groenoppervlak en dus de oppervlakte van het te beschermen gebied. Van het te beschermen natuurype blijft niets over.

Nieuw Vredenoord is tenslotte eveneens onderdeel van de Stedelijke Groene Hoofdstructuur en valt daardoor onder *nóg* een beschermingsregime: de gemeente heeft de plicht de SGH duurzaam in stand te houden en te versterken. Zoals hierboven betoogd wordt er niets in stand gehouden of versterkt, er wordt een waardevol natuurgebied vernietigd.

b. Landelijk en provinciaal beleid – meer bos

Het belang van bomen en bos dringt steeds meer door, ook bij het landelijk bestuur. In 2020 werd de Bossenstrategie opgesteld: een richtlijn om 37.000 hectare meer bos in Nederland te creëren. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland stuurden in november 2022 een brief aan alle gemeenten in Nederland met de vraag om ruimte te zoeken waar nieuw bos kan worden geplant. De Provincie biedt hulp aan bij de realisatie hiervan.

Daarom vindt de BDH het onbegrijpelijk dat er nog eens honderden bomen moeten sneuvelen, terwijl er de afgelopen jaren in totaal al 1.437 bomen zijn gekapt in de directe omgeving van Vredenoord, onder andere ten behoeve van de aanleg van de Rotterdamsebaan. Zoveel bomen kappen, bomen in bosverband bovendien, strookt in het geheel niet met de ambitie om meer bos te creëren.

3. a. Ontbreken Natuurkansenscan

Sinds 16 december 2020 is het verplicht bij elke herinrichting en omvorming van de openbare ruimte een natuurkansenscan uit te voeren (Vaststelling Nota Stadsnatuur – RIS 305824). Bij ingrepen in een NNN-gebied of de SGH is de noodzaak hiervan nog groter. Een natuurkansenscan is nadrukkelijk *géén* quickscan: bij een natuurkansenscan worden vooral de niet-beschermde soorten onderzocht en daarna pas eventuele beschermde natuurwaarden. Aan de onderhavige bestemmingsplannen ligt geen natuurkansenscan ten grondslag (Handreiking werkwijze Natuurkansenscan, april 2021). In de vergunning wordt evenmin melding gemaakt van een natuurkansenscan. De waarde en betekenis van het bosje langs het Molenslootpad voor ‘gewone’ soorten is niet in kaart gebracht. Het in stand houden van biodiversiteit houdt in dat niet alleen maar zeldzame, bijzondere soorten aandacht krijgen, juist ook de algemene soorten zijn voor het voortbestaan van zeldzamere soorten van belang en moeten daarom ook worden beschermd.

b. Biodiversiteit – vogelrustgebied

Natuurnetwerk Nederland-gebieden zijn “*grotere natuurgebieden met een hoge natuurkwaliteit*” volgens de Provincie Zuid-Holland op haar website. Dat geldt wat de BDH betreft ook voor Nieuw Vredenoord. Het zou in slechte staat van onderhoud zijn en van geringe natuurwaarde.

Dit durven wij te betwisten. Het terrein is al jaren ontoegankelijk voor publiek, wat de flora en fauna juist ten goede komt. Daarnaast zijn bosjes, struweel en dood hout van groot belang voor vele vogelsoorten en kleine zoogdieren. In de Nota Stadsnatuur (2020) wordt dat nog eens onderstreept: blz. 36 ev. De dode bomen in Nieuw Vredenoord zijn dus geen teken van verval, zij zijn juist zeer waardevol.

Met het verdwijnen van het bos vermindert de biodiversiteit: er is met de realisatie van het Molenvlietpark ruimte gemaakt voor ‘natte’ natuur. Met de aanleg van nóg een natte ecologische zone gaat echter waardevol bos verloren. In de Vlietstreek is maar weinig bos aanwezig. Daarom moet het bos behouden blijven.

Het gebied is tevens van belang voor het vogelrustgebied op het naastgelegen landgoed Vredenoord. Een vogelrustgebied is niet toegankelijk voor publiek om de rust voor de vogels te waarborgen.

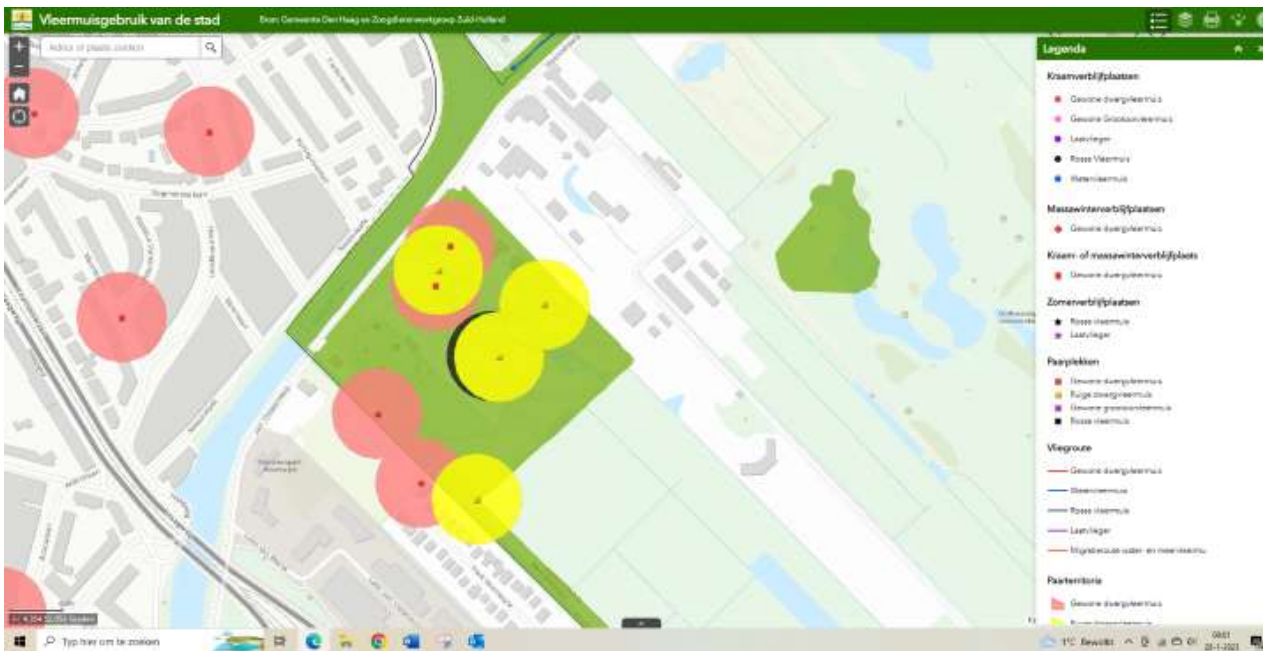
([Vogelrustgebieden | \(haagsevogels.nl\)](http://Vogelrustgebieden | (haagsevogels.nl))) De verandering van biotoop direct naast dit vogelrustgebied zal nadelige gevolgen hebben. De vogels verliezen foerageergebied en gelegenheid om nestmateriaal te zoeken. En ze verliezen de noodzakelijke rust.

Vogelrustgebied Vredenoord

c. vleermuizen

Uit de aanvullende vleermuisonderzoeken van Movares en Tiko Seip blijkt dat er verschillende vleermuissoorten (o.a. gewone en ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis) in het plangebied voorkomen. Volgens deze onderzoeken zijn er geen zomer- of kraamverblijfplaatsen aangetroffen. Op onderstaande kaart is te zien dat het plangebied weldegelijk van groot belang is voor vleermuizen:

Vleermuisgebruik van de stad – Gemeente Den Haag en Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland

Nieuw Vredenoord is paargebied voor de gewone en de ruige dwergvleermuis en de Kansjesmolensloot en het gehele perceel Nieuw Vredenoord is foerageergebied.

Dit is niet verwonderlijk aangezien enkele boomsoorten in het gebied een grote insectenrijkdom herbergen. Op bijvoorbeeld een wilg komen wel 450 soorten voor ([De en e boom is de andere niet - WUR](#)), in het gebied staan vele wilgen. Met de kap van deze bomen zou er geen 'essentiële foerageerroute' worden aangetast. Er wordt echter niet vermeld waar de essentiële foerageerroute zich dan wel bevindt. Vleermuizen zijn sterk gebonden aan een bepaald gebied en gebruiken vaste vliegroutes.

Voorts wordt er in het onderzoek van Movares vanuit gegaan dat de bomen ten noordoosten van het gebied blijven staan; als het bestemmingsplan Nieuw-Vredenoord zijn beslag krijgt worden ook deze bomen gekapt. De grootschalige kap beperkt het voedselaanbod in hoge mate. Een zestigtal bomen aan de slootkant van het Molenslootpad blijft gehandhaafd, doch hun voortbestaan wordt ernstig bedreigd door de ophoging van het pad. In de Bomeneffectanalyse van Cobra Groeninzicht worden de effecten voor de bomen als 'licht negatief' bestempeld. De wortelpakketten raken verstoken van zuurstof als de grond wordt opgehoogd. De BDH heeft daarom grote twijfels over de overlevingskansen van deze bomen. Indien ook deze bomen wegvallen verdwijnt er daadwerkelijk een deel van de vlieg- en foerageerroute van de vleermuizen.

4. Bomeneffectanalyse (BEA)

a. Alternatieven

In een bomeneffectanalyse dienen naast de bomen en de effecten van werkzaamheden op de bomen ook alternatieven voor zowel het plan als beschermingsmaatregelen ter bescherming van bomen in kaart gebracht te worden. In onderhavige BEA is ons inziens onvoldoende gekeken naar mogelijke aanpassingen van het plan om zoveel mogelijk bomen te sparen. Juist in dit belangrijke NNN-gebied zou behoud van de wezenlijke kenmerken en waarden leidend moeten zijn.

De BDH betwist het belang van de watertoevoer niet, er is echter te snel genoeg genomen met het nu voorliggende plan. De mogelijkheid om van het gebied bijvoorbeeld een moerasbos te maken is niet onderzocht. Dit biedt een kans om de gewenste kwaliteitsimpuls te realiseren. Verbreding en verdieping van de Kansjesmolensloot is wellicht een goede optie, maar zoals al eerder genoemd onder punt 1a zou de watertoevoer op een andere plaats kunnen worden aangelegd.

T.b.v. een zorgvuldige belangenafweging dient de BEA ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd te worden. Dit is niet gebeurd.

b. Essentaksterfte

In de kapvergunning wordt gesteld dat een deel van de aanwezige essen ernstig is aangetast of reeds dood is als gevolg van de essentaksterfte. In de BEA had hier melding van moeten worden gemaakt, een beschrijving van de huidige conditie van de bomen ontbreekt dan ook. Niet alle essen die zijn geïnfecteerd met de ziekte gaan er ook aan dood. Oudere bomen en bomen in bosverband zijn in staat om te herstellen. Essen zijn bovendien van groot belang voor onze natuur, wel 100 verschillende soorten planten, mossen en insecten zijn afhankelijk van essen ([10 vragen over Essentaksterfte - WUR](#)).

c. Gevaar windworp – eiken landgoed Vredenoord

Enkele bomen kunnen volgens Cobra niet duurzaam behouden worden vanwege de toename van windbelasting door verwijdering van de beplanting. Navrant is dat de oude eiken op de naastgelegen buitenplaats Vredenoord buiten beschouwing zijn gelaten. Deze 100 tot 200 jaar oude eiken lopen nu deels het gevaar bij stevige zuidwestenwind om te waaien, doordat de buffer wegvalt die de bomen in het plangebied vormt. De buitenplaats Vredenoord, het huis plus bijgebouwen en de door Zocher jr. ontworpen landschapstuin met slingerende eikenlaan is in zijn geheel een beschermd Rijksmonument. De eigenaar heeft de plicht het monument te in stand te houden. Het wringt dat de gemeente Den Haag een dergelijk monument in gevaar brengt.

5. Compensatie

a. Herplant tweede watertoevoer BoschSlabbers

Na de kap van 12.500 m² groenoppervlak zal er 13.000 m² aan groen worden teruggeplant ter compensatie. En dat is fors meer, zo stelt de gemeente. Er wordt echter vergeten dat een boom ecosysteemdiensten (CO₂-opname, afvangen fijnstof, zuurstofproductie etc.) pas goed kan vervullen vanaf een leeftijd van veertig jaar. De omgeving van Vredenoord moet de komende twintig tot dertig jaar de grote voordelen van een volwassen bomenbestand missen. Hierbij kan nog opgemerkt worden dat door de realisatie van de Rotterdamsebaan meer fijnstof in het gebied aanwezig is. Door de kap wordt het vermogen tot afvang van fijnstof verder verminderd, wat de gezondheid van omwonenden niet ten goede zal komen.

Tevens is de door BoschSlabbers landschapsarchitecten voorgestelde herplant om verschillende redenen een gebrekkige compensatie. Slechts een deel van de herplant kan op het terrein zelf plaats vinden. Dit betekent in ieder geval een versnippering van het bestaande bos. Aangezien er voor Nieuw Vredenoord wordt gestreefd naar een 'Zocher-aanleg' is er gekozen voor een groot aantal niet-inheemse boomsoorten zoals onder andere de pecannoot (*Carya illinoensis*) en de vaantjesboom (*Davidia involucrata*). Dergelijke soorten zijn geen passende compensatie van de gekapte, inheemse bomen. Bovendien is een parkachtige aanleg evenmin een gelijkwaardige vervanging van min of meer natuurlijk moerasbos.

b. Natuurdoeltype

De wijziging van het haagbeuken- en essenbos in een natte ecologische zone met natuurvriendelijke oevers is evenmin een compensatie in de ware zin van het woord. Een oever met rietkraag is immers geen bos.

Tot slot

Deze tijd van klimaatverandering vraagt veel vergaande aanpassingen aan onze leefomgeving. De noodzaak om maatregelen te treffen tegen wateroverlast is ook volgens de BDH van belang. Echter het behoud en versterking van bestaande natuur is van groot algemeen belang. Daarom en om de hierboven genoemde redenen verzoeken wij u de kapvergunning voor het kappen van 354 bomen vernietigen.

Gezien het groot aantal bomen dat met de kapvergunning gemoeid is en de waarden van het gebied zou de BDH graag de mogelijkheid hebben nadere stukken in te dienen.

Hoogachtend,
C.M. Visser - voorzitter